



Požadavky na adaptaci sídel a uspořádání krajiny vyplývající ze strategických materiálů

Politika architektury a stavební kultury
České republiky, opatření 1.1.6



Obrázky na úvodní straně (zleva doprava první řádek, dále zleva doprava druhý řádek):

- » Vodohospodářské řešení v Thomayerových sadech, projektant JV PROJEKT VH s.r.o., realizace 2017
- » Komunitní zahrada v areálu Praga Studios Karlín, investor Skanska Property Czech Republic s.r.o., realizace 2017-2019
- » Horizontální zahrada včetně hmyzího hotelu na budově Praga Studios Karlín, investor Skanska Property Czech Republic s.r.o., realizace 2017-2019
- » Vodohospodářské řešení v Thomayerových sadech, projektant JV PROJEKT VH s.r.o., realizace 2017
- » Vertikální zahrada na budově DRN (Palác Národní), projektant Ing. arch. Stanislav Fiala, Fiala+Nemec s.r.o., realizace 2016-2017
- » Horizontální zahrada na budově DRN (Palác Národní), projektant Ing. arch. Stanislav Fiala, Fiala+Nemec s.r.o., realizace 2016-2017

Autor obrázků: Matěj Gloser

Obsah

Úvod.....	2
Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR.....	3
Národní akční plán adaptace na změnu klimatu	5
Strategie ochrany před negativními dopady povodní a erozními jevy přírodě blízkými opatřeními v České republice	8
Příloha – Vyhodnocení naplňování vybraných opatření Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu.....	9



Úvod

Cílem publikace je seznámit zejména odbornou veřejnost s podrobnějším obsahem opatření ve strategiích a projektech, které mají vazbu na adaptaci sídel a uspořádání krajiny s ohledem na změnu klimatu. Členění publikace odpovídá strategickým dokumentům a projektům, kterými jsou:

- » Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR,
- » Národní akční plán adaptace na změnu klimatu,
- » Strategie ochrany před negativními dopady povodní a erozními jevy přírodě blízkými opatřeními v České republice.

K jednotlivým opatřením z těchto strategií a projektů je poskytnuto stručné shrnutí o stavu plnění předemětných úkolů, příp. je informováno o konkrétních výstupech a výsledcích v oblasti územního plánování.

Publikace je naplněním opatření 1.1.6 Politiky architektury a stavební kultury České republiky. Ukotvení opatření 1.1.6 ve struktuře Politiky architektury a stavební kultury České republiky:

- » Téma 1: Uspořádání krajiny a sídel
- » Cíl 1.1: Pozitivně ovlivňovat vývoj sídelní struktury.
- » Opatření 1.1.6: Určit a uplatňovat požadavky na adaptaci sídel a uspořádání krajiny vyplývající ze „Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR“ a „Strategie ochrany před negativními dopady povodní a erozními jevy přírodě blízkými opatřeními v České republice“.

Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR

Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR (dále jen „Adaptační strategie ČR“) byla schválena vládou ČR usnesením č. 861 ze dne 26. října 2015 a byla připravena na roky 2015-2020 s výhledem do roku 2030. Adaptační strategie ČR identifikuje prioritní oblasti hospodářství, veřejné správy a životního prostředí (dále jen „sektory“) ve vztahu k předpokládaným dopadům změny klimatu a definuje základní principy adaptačních opatření, která jsou obsahem různých strategických sektorových dokumentů nebo jsou novým zpracováním doplňujícím směry adaptačních opatření v jednotlivých sektorech. Ve vazbě na územně plánovací činnost se jedná zejména o sektor Urbanizovaná krajina. Adaptační strategie ČR uvádí pro adaptaci sídel a uspořádání krajiny, ve vazbě na předmětný sektor (Urbanizovaná krajina), zejména následující principy, příp. i popis činností k jejich dosažení a vybraná opatření:

- » **udržitelné hospodaření s vodou** (zasakování, retenování a/nebo využívání srážkových vod, zavádění úsporných opatření a znovuvyužívání částečně čištěných odpadních vod)
 - » optimalizace vodního režimu na vodních tocích a v nivách s důrazem na opatření přírodě blízkého charakteru
 - » optimalizace vodního režimu v ploše povodí, což např. znamená zachovat vodní plochy a ochranu cenných ekosystémů vázaných na vodu, obnova přírodě blízkých vodních ploch, realizace propustných povrchů, retenčních objektů, infiltračních systémů a konstrukce vegetačních střech a stěn
 - » zapojení do integrovaného plánování v oblasti vod se zahrnutím vlivů a dopadů ostatních sektorů hospodářství
- » **funkčně propojené a ekologicky stabilní plochy s převažujícími přírodními složkami (systém sídelní zeleně)**
 - » ochrana, obnova a zlepšení ekosystémů a přírodních či přírodě blízkých ploch a prvků
 - » založení nebo zvýšení kapacity ekosystémů a přírodních či přírodě blízkých ploch a prvků, tj. včetně zajištění jejich dostatečné rozlohy a množství ve vztahu k počtu a hustotě obyvatel
 - » minimalizace fragmentace systému, tj. zajištění funkčního propojení systému ploch a prvků s převažujícími přírodními složkami
 - » podpora variability biotopů
 - » zapojení a realizace konstrukce vegetačních střech a stěn do systému sídelní zeleně
 - » upřesnění požadavků na vymezení a ochranu systému sídelní zeleně vyplývající z právních předpisů
- » **redukované znečištění povrchové vody**
 - » minimalizace znečištění povrchových vod ve volné krajině, např. realizace opatření minimalizující vodní erozi
 - » minimalizace znečištění povrchových vod v sídlech, např. minimalizace solení nebo čištění ulic a ploch veřejné zeleně
 - » ochrana zdrojů pitné vody a prevence plýtvání těmito zdroji (opatření na vodárenských systémech)
- » **variabilita urbanizovaného území**
 - » zajištění podmínek pro kvalitativní rozvoj systému sídelní zeleně a vodních ploch, obecně hospodaření s dešťovou vodou, ve stabilizované zástavbě
 - » zajištění podmínek rozvoje systému sídelní zeleně a vodních ploch na úrovni urbanistického rozvoje v ploše změn, tj. zastavitelné ploše nebo ploše přestavb
 - » preference opětovného využití brownfields při stanovování zastavitelných ploch a regulace zahušťování zástavby sídel na úkor volných ploch a ploch přírodních či přírodě blízkých



- » **kvalita urbanizovaného území v souvislosti s přívalovou povodní a záplavou**
 - » vymezení zastavitelných ploch mimo zátopové a záplavové území
 - » snižování počtu osob s trvalým bydlištěm v záplavovém území
 - » užívání specializovaných souborů dat, např. hydrometeorologická data, srážko-odtokové modely, mapy zvýšeného zdravotního rizika při výskytu horkých vln apod.
- » **kvalita urbanizovaného území, včetně vnitřních prostor budov, v souvislosti s teplotou a kvalitou ovzduší**
 - » stanovení urbanistických požadavků a ochrany před negativním vlivem městského tepelného ostrova
 - » realizace klimatizovaných útulků (prostorů s vhodným mikroklimatem) zvláště pro zranitelné a citlivé osoby a děti
 - » přednostní využití stavebních řešení (na principu zastínění povrchu budov, příp. světelné odrazivosti) a technologií (nizkouhlikové, energeticky úsporné a alternativní chladicí systémy) s minimálním negativním dopadem na socioekonomické a environmentální prostředí sídel
- » **novostavby v pasivním a blízkých standardech a renovovaný stávající stavební fond**
 - » nastavení legislativních standardů budov, norem a certifikace, např. u problematiky energeticky úsporných konstrukcí, a to zejména u energetické náročnosti budov
 - » monitoring vlivu změny klimatu na stavební fond, tj. na použité materiály a technologie, a posouzení jeho zranitelnosti
- » **odpovědné řízení a ekologická stopa urbanizovaných území**
 - » rozvinutí struktury odpovědného řízení s významným zapojením veřejnosti, např. nástroj Místní Agenda 21
 - » přechod z individuální automobilové dopravy na ekologicky šetrnější způsob dopravy
 - » předcházení nárůstu individuální automobilové dopravy v souvislosti s rozvojem sídel
 - » ovlivnění ekologické stopy sídel ostatními principy výše uvedenými

Uvedené principy významně přispívají k zachování a zlepšení přirozené rezistence a resilience člověkem ovlivněné krajiny při projevech extrémní klimatické události, například okamžitým nedostatku vody (suchu), nebo nadbytku vody (přívalového deště). Zejména v urbanizovaném území se tak nejen že zachovávají plochy se schopností poskytovat základní ekologické funkce nezbytné pro poskytování ekosystémových služeb, ale dojde i k jejich rozvoji, díky kterému se sníží ekologická stopa sídel alepší kvalita života obyvatel.

Pozitivní vliv ekosystémových služeb a dalších opatření se projeví např. ve zmírnění socioekonomických a environmentálních následků záplav převážně v silně urbanizovaném prostředí, ve snížení spotřeby pitné vody pro účely, k nimž není takto kvalitní voda nezbytná, v poklesu rizika spojeného s teplotou a kvalitou ovzduší, ve snížení znečištění povrchového odtoku s přímým dopadem na kvalitu povrchové a podpovrchové vody (a to i v důsledku převedení smíšených srážkových a splaškových vod přes odlehčovací objekty do vodního toku, nebo v důsledku eroze orné půdy), ve stabilizaci přírodních a přírodě blízkých ploch a prvků při poskytování celé škály ekosystémových služeb, v přístupu k hospodaření (změny využití) s volnou plochou a plochou přírodní a přírodě blízkou, v pozitivním vývoji biodiverzity, v nižší spotřebě energií a v množství produkovaného odpadního tepla uvolňovaného do okolí se silně negativním dopadem zvláště v urbanizovaném území.

Národní akční plán adaptace na změnu klimatu

Národní akční plán adaptace na změnu klimatu (dále jen „Implementační plán“), schválený 16. ledna 2017, je implementačním dokumentem k Strategii přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR. Rozpracovává principy adaptačních opatření Adaptační strategie ČR v podrobnosti konkrétních úkolů, kterým přiřazuje gesci, termíny plnění a relevanci opatření k jednotlivým projevům změny klimatu. Dále u navržených opatření, pod která náleží jednotlivé úkoly, byla stanovena priorita, konkrétně priorita 1 nebo priorita 2. Opatření s prioritou 1 jsou ta opatření, na které by měla být zaměřena největší pozornost, jelikož jejich naplnění je klíčové z hlediska adaptace na změnu klimatu v ČR. Opatření s prioritou 2 je žádoucí plnit dle možností a kapacit jako podporu adaptace.

Úkoly v oblasti adaptace sídel a uspořádání krajiny jsou převážně v gesci nebo spolugesci Ministerstva pro místní rozvoj (dále jen „MMR“), resp. odboru územního plánování (dále jen „OÚP“). MMR je zodpovědné za plnění 8 úkolů v roli gestora a 12 úkolů v roli spolugestora. S prioritou 1 je 13 úkolů, z toho u 6 je OÚP v roli gestora, a s prioritou 2 je 7 úkolů, z toho u 2 je OÚP v roli gestora. Úkoly požadují:

- » **omezení nadměrného nenávratného záboru zemědělské půdy vlivem urbanizace**
- » **prokazování potřeby vymezení zastavitelných ploch** v územně plánovací dokumentaci
- » podporu **revitalizace brownfields** a aktualizace Národní strategie regenerace brownfieldů
- » **vymezení zelené infrastruktury** v rámci územně plánovacích dokumentací
- » **vymezení a ochranu systému sídelní zeleně**
- » revizi právní úpravy ochrany a vytváření územního systému ekologické stability a ochrany významných krajinných prvků
- » **zachycení historické krajinné struktury** v územně analytických podkladech
- » stanovení urbanistických požadavků na ochranu před městskými ostrovy tepla
- » vytvoření standardů dostupnosti veřejných prostranství
- » podporu předcházení zvyšování povodňového rizika
- » **řešení povodňové ochrany využívající opatření s minimálním negativním vlivem** na ekologický stav vod, přírody a krajiny
- » aktualizaci Koncepce hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaných územích
- » podporu **zakládání, rozvoje a udržitelné péče o systém sídelní zeleně**
- » podporu pořizování územních studií krajiny
- » **využívání pozemkových úprav** k zajištění ekologické stability krajiny
- » zohledňování změn klimatu při úpravách historických center měst a obcí
- » prověření reálné možnosti uplatnění konceptu rozvoje plošně významných území ponechaných přírodním procesům
- » **výkupy silničních pomocných pozemků pro účely obnovy a rozvoje doprovodné vegetace**



Další úkoly, strukturované pod jednotlivé specifické cíle (SC) a opatření (O), které souvisí s adaptací sídel a uspořádáním krajiny (ale nejsou v gesci nebo spolugesci MMR-OÚP):

Specifický cíl	Opatření	Úkol	Popis
SC 2	Ochrana a obnova přirozeného vodního režimu v lesích		
	O2_3	Realizace opatření pro zadržení vody v lesích	
		2_3.1	Motivovat vlastníky lesů k ochraně a obnově mokřadů a přirozených vodních toků a podporovat obnovu mokřadů, obnovu a výstavbu malých vodních nádrží, retenčních nádrží , hrazení bystřin, poldrů, revitalizací a renaturací vodních toků v lesích.
SC 3	Zvýšení efektivity pozemkových úprav s ohledem na změnu klimatu		
	O3_2	Organizační podpora realizací pozemkových úprav	
		3_2.4	Přednostně řešit komplexní pozemkové úpravy (KoPÚ) v územích ohrožených dopady klimatických změn , směřovat je především do oblastí ohrožených vodní erozí a nezalesněných oblastí s vysokým rizikem urychleného odtoku.
SC5	Zastavení degradace půdy nadměrnou erozí, vyčerpáním živin, ztrátou organické hmoty a utužením		
	O5_1	Opatření k omezení vodní a větrné eroze zemědělské půdy	
		5_1.13	V oblastech ohrožených větrnou erozí zajistit budování anebo rekonstrukci nedostatečně funkční soustavy větrolamů.
SC6	Omezení vzniku a dopadů zemědělského sucha		
	O6_1	Výstavba nových a modernizace stávajících zavlažovacích systémů	
		6_1.2	Podporovat údržbu, obnovu a budování malých vodních nádrží pro účely závlah a retence v zemědělské krajině.
SC8	Zajištění udržitelnosti a produkční funkce zemědělského hospodaření v krajině za účelem snížení negativních dopadů změny klimatu		
	O8_2	Diverzifikace zemědělských činností	
		8_2.3	Vymezit plochy orné půdy v záplavových územích , na kterých dochází k rozlivům při zvýšených průtocích (Q5 - Q20), stanovit vhodné způsoby hospodaření a motivovat zemědělsky hospodařící subjekty v nivách k aplikaci vhodných postupů hospodaření.
SC10	Zlepšení hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaných územích jejich využíváním		
	O10_2	Zavádění decentralizovaného systému hospodaření se srážkovými vodami	
		10_2.4	Podporovat realizaci decentrálních retenčních objektů na vhodných místech pro zadržení srážkových vod
		10_2.5	Při zakládání nové a obnově stávající sídelní zeleně podporovat vsakování srážkových vod z přilehlých zpevněných nepropustných ploch (zejména chodníků, střech, parkovišť)
10_2.6	V územích s omezenou možností vsakování v rámci sídel podporovat akumulaci srážkové vody k dalšímu využití v objektech a k závlahám		
SC11	Zvýšení přirozené retenční schopnosti vodních toků a niv		
	O11_1	Komplexní revitalizace vodních toků a niv a podpora samovolné renaturace	
		11_1.8	Pasportizovat nivy s návrhem ploch vhodných k zalesnění či tvorbě mozaiky lužních lesů a luk jako součást vodohospodářského plánování za účelem tlumivých rozlivů povodní.
SC12	Efektivní ochrana a využívání vodních zdrojů		
	O12_1	Preventivní ochrana vodních zdrojů – ochranných pásem, chráněných oblastí přirozené akumulace vod (CHOPAV) a území chráněných pro akumulaci povrchových vod	
		12_1.2	Vytvořit podrobnější "Plány péče o CHOPAV" včetně koncepce obnovy mokřadů a revitalizace vodních toků, obnovy druhové a prostorové skladby lesů, optimalizace land-use apod.
	O12_13	Preferování hydrického využití důlních děl a lomů k akumulaci nebo retenci vod	
12_13.2		Prověřit možnosti optimalizace platných plánů rekultivace území, která jsou dotčena těžbou nerostných surovin, s ohledem na změnu klimatu a podporu vodního režimu krajiny.	

Specifický cíl	Opatření	Úkol	Popis	
SC13	Zmírňování následků povodní v urbanizovaném území			
	O13_3	Zohlednění rizika povodní při navrhování a projektování staveb a dalších projektů v ohrožených územích		
		13_3.2	Zohledňovat rizika povodní při umístování, projektování a povolování staveb nebo stavebních úprav v záplavových územích (např. formou podmínek pro využití či parametry částí budov v rizikové výšce, využití prvků individuální ochrany budov před zaplavením).	
	O13_6	Zajištění bezpečného převedení vody zastavěnými částmi obcí s využitím technických opatření v kombinaci s přírodě blízkými opatřeními		
13_6.1		Podporovat zajištění bezpečného převedení vody zastavěnými částmi obcí s využitím technických opatření (např. realizace vodních nádrží v povodích) v kombinaci s přírodě blízkými opatřeními (např. zvýšení kapacity koryta složeným profilem – podpora stěhovavé kynety, výstavba povodňových parků atp.).		
SC14	Posílení ekologické stability a snížení rizik spojených s teplotou a kvalitou ovzduší v urbanizované krajině			
	O14_3	Plánování a rozvoj systémů sídelní zeleně a vodních ploch v rámci urbanistického rozvoje ve vazbě na hustotu a počet obyvatel – zvýšení funkční kvality		
		14_3.4	Podporovat pořízení dokumentací sloužících k evidenci a kategorizaci ploch a prvků sídelní zeleně (včetně vodních ploch a na ně vázaných ekosystémů) sloužících jako podklad pro jejich ochranu prostřednictvím územně plánovací dokumentace a pro jejich efektivní správu.	
	O14_4	Zakládání, rozvoj a péče o systém sídelní zeleně s ohledem na zvýšení podílu, kvality a funkční účinnosti sídelní zeleně a vodních ploch včetně jejich propojení		
14_4.2		Standardizovat činnosti spojené s péčí o sídelní zeleň a se zakládáním nových funkčních ploch zeleně v zájmu řízení kvality ve vazbě na ekonomickou náročnost.		
SC15	Adaptace staveb na změnu klimatu			
	O15_1	Přizpůsobení stavebních standardů, norem a certifikací týkajících se stavebních konstrukcí pro nové stavby i rekonstrukce s ohledem na dopady změny klimatu		
		15_1.2	Prověřit potřebu nastavení a možnosti úprav regulativů pro podporu realizace vegetačních konstrukcí a ploch v rámci obálky budovy (střecha, fasáda).	
		15_1.3	Zohlednit při projektování dopravních staveb a konstrukcí projevy změny klimatu.	
SC16	Podpora adaptability sídel snižováním stopy urbanizovaných území			
	O16_1	Zavádění nástrojů odpovědného řízení pro snižování ekologické stopy sídel plynoucí z rostoucích nároků na zastavěné plochy, dopravu, potraviny, vodu, vytápění, služby		
		16_1.4	Zajistit podmínky pro vyhlášení památkových zón jako jednoho z nástrojů ochrany historické kulturní krajiny a významného prvku k zajištění diversity krajiny a zamezení vzniku souvisle zastavěných aglomerací.	
SC17	Zvýšení ekologicko stabilizačních funkcí a prostupnosti krajiny			
	O17_1	Ochrana, zachování a obnova přírodních prvků a ekosystémů ve volné krajině		
		17_1.7	Podporovat pořizování plánů ÚSES jako podkladů pro vymezení a případně revizi vymezení ÚSES v územních plánech obcí.	
		17_1.8	Inventarizovat rašeliniště a další drobné mokřady v ČR a vytipovat další plochy vhodné k obnově. Zpracovat harmonogram obnovy prioritních rašelinišť a dalších vybraných mokřadů a vyhodnotit finanční náklady obnovy.	

Vyhodnocení naplňování jednotlivých opatření v gesci nebo spolugesci MMR-OÚP je v příloze tohoto materiálu.



Strategie ochrany před negativními dopady povodní a erozními jevy přírodě blízkými opatřeními v České republice

Výsledkem Strategie ochrany před negativními dopady povodní a erozními jevy přírodě blízkými opatřeními v České republice (dále jen „Strategie“) byla realizace projektu Voda v krajině, který je i se zpřístupněním výsledků dostupný na mapovém portálu: www.vodavkrajine.cz.

Základem řešení bylo provést podrobnou analýzu stavu uceleného povodí a následně navrhnout soubor protipovodňových a protierozních opatření v prioritních povodích ČR, tj. opatření na zemědělské půdě, na vodních tocích a nivách a v povodí kritických bodů. Projekt mj. řešil metodickou podporu za účelem zajištění jednotného postupu při navrhování komplexu přírodě blízkých opatření nebo pomoci určit projektantovi nejvhodnější řešení pro hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaném území. Dále se zabýval problematikou vymezování územně cílených opatření celospolečenského zájmu, tvorbou podkladů k doplnění existujících plánovacích agend v extravilánu měst a obcí, integrací zájmů a některých úkolů resortů Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí a v neposlední řadě tvorbou nástroje pro efektivní usměrňování přímých investic u dotačních programů, např. v rámci aktivit Operačního programu Životní prostředí.

Relevantní výsledky projektu (ve vazbě na územní plánování a naplňované opatření) rozlišujeme dle jejich vztahu k současnému souboru dokumentů, tj. strategií, koncepcí, stanovisek, (certifikovaných) metodik a jiných odborných materiálů, a následné formy a míry implementace na:

- » iniciační,
- » doplňkové (doprovodné).

Iniciační výsledky projektu jsou charakteristické svojí unikátností, tzn., že poskytují novou materii informací, požadavků a závěrů k řešené problematice. Tyto výsledky byly implementovány do současného souboru dokumentů ve vazbě na územní plánování. Implementace proběhla zejména prostřednictvím novelizace vyhlášky č. 500/2006 Sb., která nabyla účinnost 29. 1. 2018. Obsahem novely je i nově sledovaný jev č. 52b část A Kritické body a jejich povodí.

Doplňkové výsledky projektu mohou plnit funkci doprovodnou k současnému souboru informací, neboli primárně mohou rozšiřovat materiály již existující řešené problematiky. Tyto výsledky jsou např. podkladem pro doplnění územního systému ekologické stability, obecně podkladem pro strategické a územní plánování. Využitelnými výsledky projektu jsou např.:

- » mapová kompozice Erozní ohrožení zemědělské půdy, včetně dokumentu Erozní smyv a erozní ohrožení na ZPF,
- » metodika řešení vsaku dešťových vod v urbanizovaných územích v ČR.

Příloha – Vyhodnocení naplňování vybraných opatření Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu

Tab. 1 podrobněji popisuje naplňování (stav plnění) 6 úkolů s prioritou 1 a gestorem OÚP. V termínu plnění byly splněny tři úkoly. Dále je jeden úkol plněn částečně, tzn., že první výsledky vědecko-výzkumné části úkolu byly předány a na jejichž základě došlo k upřesnění nástrojů pro další analýzu, s předpokládaným termínem dokončení nepřekračujícím termín plnění. Zbývající dva úkoly jsou rozpracovány s překročeným termínem plnění. U úkolu 14_3.2 se s ohledem na probíhající výzkum předpokládá ukončení v roce 2021. Naopak u úkolu 14_1.1 není rámcově stanoven nový termín plnění.

Tab. 2 zobrazuje stav plnění 2 úkolů s prioritou 2 a gestorem OÚP. Úkoly jsou ve fázi rozpracovány, z nichž jeden nepřesáhl termín plnění, naopak druhý je po termínu plnění. Nebyly nastaveny nové termíny plnění.

Tab. 3 popisuje 12 úkolů, za které zodpovídá jiný orgán veřejné správy než MMR. Gestorem těchto úkolů je zejména Ministerstvo životního prostředí, MMR je v roli spolugestora. Obsahem tabulky je základní přehled úkolů, stav plnění včetně termínů, součinnost s MMR a vazba na adaptaci sídel a uspořádání krajiny. Sedm úkolů bylo splněno, dva jsou rozpracovány / plněny částečně v termínu plnění, další dva rozpracovány / plněny částečně po termínu plnění a jeden nebyl rozpracován.

V následujících tabulkách znamená žluté podbarvení = úkol je rozpracován / plněn částečně s nepřekročeným termínem plnění, oranžové podbarvení = úkol je rozpracován s překročeným termínem plnění, zelené podbarvení = splněno či plněno průběžně, červené podbarvení = úkol není plněn.



Tab. 1: Stav plnění úkolů Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu s prioritou 1 a gestorem MMR-OÚP, k roku 2020

Číslo úkolu	Termín ¹ / Kontrolní termín	Popis úkolu	Hodnocení plnění	Popis plnění
14_1.1	M, I: 2019	Stanovit urbanistické požadavky na ochranu před městskými ostrovy tepla a navrhnout postup (příp. nástroje) na jejich zohlednění v rámci územního plánování a podmínek prostorového uspořádání sítí technického vybavení. Prověřit regulativy pro stanovení požadavku na zachování míry nezpevněného povrchu či vegetační plochy v rámci nejbližšího okolí stavby (stávající i nové). Podpora propagace a informační kampaň pro urbanisty, architekty a zástupce veřejné správy k problematice městských tepelných ostrovů, jejich vlivu na obyvatelstvo a prostředí sídel a možnosti eliminace těchto vlivů.	Rozpracováno	MMR navázalo spolupráci s řešiteli výzkumných úkolů související s problematikou městského tepelného ostrova (MTO) - s OCP MHMP, CzechGlobe a Ústavem informatiky AV ČR. Dále probíhá odborná příprava v oblasti MTO s ohledem na budoucí zadání a externí zpracování metodického materiálu ke stanovení obecných urbanistických požadavků pro zmírnění dopadů MTO a k návrhu, kterými nástroji územního plánování na tyto požadavky reagovat.
14_2.1	V, M, E: 2022	Prověřit možnosti stanovení potřeby vymezení zastavitelných ploch v územně plánovací dokumentaci a možnosti jejich regulace zohledňující také kapacity nevyužitých nemovitostí; prověřit možnosti jejich provázání s ekonomicko-regulačními nástroji a posoudit reálnost jejich zavedení do právních předpisů.	Plněno částečně	První část úkolu je součástí řešení úkolu č. 16_1.5 (viz Tab. 2), zatímco druhá část úkolu (problematika ekonomicko-regulačních nástrojů) je řešena následujícím způsobem: Byl dokončen výzkumný projekt TL02000456 - Ekonomické nástroje v územním plánování za podpory TAČR Ěta. V roce 2019 byl realizován seminář na předmětné téma, na jehož podkladu byl upřesněn navazující postup výzkumu, mj. došlo k výběru nástrojů pro další analýzu. Hlavním výstupem projektu je souhrnná výzkumná zpráva pro potřeby MMR (možnost aplikovatelnosti ekonomických nástrojů do právního prostředí ČR).
14_3.2	M: 2018	Zpracovat metodický pokyn na vymezení zelené infrastruktury (zahrnující systém sídelní zeleně, systém vodních toků a ploch, prostupnost krajiny a veřejná prostranství) v rámci územně plánovacích dokumentací.	Rozpracováno	Probíhá výzkumný projekt TITBMMR805 v rámci TAČR Beta 2 s termínem dokončení v roce 2021. Výstupem projektu bude certifikovaná metodika na vymezení zelené infrastruktury v územně plánovací činnosti, zejména v územním plánu.
14_3.3	V: 2018	Vytvořit standardy dostupnosti veřejných prostranství.	Splněno	V roce 2016 byla zpracována certifikovaná metodika TB050MMR001 - Standardy dostupnosti veřejné infrastruktury za podpory TAČR, v jejímž rámci byly definovány standardy dostupnosti veřejných prostranství. Metodika je zveřejněna na webu MMR.

¹ E – ekonomický, L – legislativní, M – metodický, V – vědecko-výzkumný, I – informační

Číslo úkolu	Termín ¹ / Kontrolní termín	Popis úkolu	Hodnocení plnění	Popis plnění
17_1.12	V, L: 2020	Revidovat a upravit soubor jevů územně analytických podkladů podle Vyhlášky č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a o způsobu evidence územně plánovací činnosti, s cílem postihnout historické krajinné struktury, jejichž regenerace může přispět ke zvýšení retenční schopnosti krajiny a ke snížení erozního ohrožení.	Splněno	V roce 2017 byla novelizována vyhláška č. 500/2006 Sb., která nabyla účinnosti 29. 1. 2018. Obsahem novely byla i revize sledovaného jevu č. 11 v části A databáze územně analytických podkladů, který nově zní „urbanistické a krajinné hodnoty“ a obsahem tohoto jevu mohou být mj. právě historické krajinné struktury. V návaznosti na novelu vyhlášky č. 500/2006 Sb. byla aktualizována metodika sledovaných jevů ÚAP, která je zveřejněna na webu MMR.
17_2.1	E, I: průběžně / 2020	Podporovat pořizování územních studií krajiny.	Plněno průběžně	Z IROP 2014 – 2020, v rámci výzvy č. 9 Územní studie, bylo podpořeno 48 územních studií krajiny v hodnotě přes 95 mil. Kč, pokrývají cca 1/4 území ČR. K prosinci 2019 bylo dokončeno 47 studií. Za účelem podpory a realizace dalších územních studií krajiny a pokrytí zbývajících území ČR probíhají jednání o možnostech jejich spolufinancování z IROP 2021 – 2027.



Tab. 2: Stav plnění úkolů Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu s prioritou 2 a gestorem MMR-OÚP, k roku 2020

Číslo úkolu	Termín ² / Kontrolní termín	Popis úkolu	Hodnocení plnění	Popis plnění
13_3.3	M: 2020	Zpracovat metodický pokyn zaměřený na podporu předcházení zvyšování povodňového rizika, zohlednění povodňových rizik při vymezení zastavitelných ploch (vymezení ploch s vyloučením výstavby a ploch s omezením využití z důvodu ohrožení povodní).	Rozpracováno	MMR průběžně poskytuje dílčí metodickou podporu k problematice povodňových rizik, zejména k tématu map povodňového ohrožení. Tvorba metodického pokynu je ve fázi příprav. Byla navázána spolupráce MMR s MŽP, odborem ochrany vod, v jejímž rámci bude mj. postížen i vztah a jeho výklad mezi územním plánováním a plány pro zvládání povodňových rizik, jejichž aktualizovaná podoba pro 2. plánovací cyklus plánů pro zvládání povodňových rizik by měla být schválena v roce 2021.
16_1.5	M: 2018	Aktualizovat metodický návod „Vyhodnocení účelného využití zastavěného území a vyhodnocení potřeby vymezení zastavitelných ploch“.	Rozpracováno	MMR nechalo zpracovat dílčí podklady pro úpravu metodického návodu k potřebě vymezení nových zastavitelných ploch. Samostatný metodický návod, který na výše uvedené navazuje, je ve fázi příprav. Smyslem metodiky je vytvořit postup pro zpracování kvalifikovaného odhadu potřeby zastavitelných ploch, který argumentačně podloží řešení územního plánu a poskytne tak zpracovateli a pořizovateli prostor pro obhajobu řešení, které navrhuje zastavitelné plochy v rozsahu přiměřeném potřebám daného území

² M – metodický

Tab. 3: Stav plnění úkolů Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu s prioritou 1 a 2 a spolugestorem MMR-OÚP, k roku 2020

Číslo úkolu	P ³	Termín ⁴ / Kontrolní termín	Popis úkolu	Hodnocení plnění	Vazba na adaptaci sídel a uspořádání krajiny (+ popis plnění)
3_2.3	1	V: 2022	Analyzovat procesní průběh a reálný stav zajištění ekologické stability krajiny s využíváním pozemkových úprav s přihlédnutím k zajištění územních podmínek v rámci územního plánování.	Rozpracováno	Vazba na uspořádání krajiny.
10_1.1	1	S: 2018	Aktualizovat zpracovaný návrh Koncepce hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaných územích se zohledněním schválené adaptační strategie ČR a nových poznatků a předložit jej ke schválení vládě.	Splněno (2019)	Vazba na adaptaci sídel. V roce 2019 byl vydán strategický materiál Studie hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaných územích.
13_5.1	2	M: 2020	Metodicky vést příslušné úřady k prověřování a upřednostňování variant řešení povodňové ochrany využívajících opatření s minimálním negativním vlivem na ekologický stav vod, přírody a krajiny.	Plněno průběžně	Vazba na adaptaci sídel a uspořádání krajiny. Za účelem metodické podpory využita příručka Ekologická správa vodních toků vypracovaná AOPK.
14_1.2	1	V, M, I, E: 2020	Podporovat provádění vhodných úprav historických center měst a obcí takovým způsobem, který při respektování zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, a zásad památkové péče při ochraně historických urbanistických celků zohledňuje změnu klimatu.	Plněno průběžně	Vazba na adaptaci sídel. Částečná provazba na plnění úkolu č. 14_1.1. Průběžná podpora je realizována prostřednictvím památkových programů, které Ministerstvo kultury založilo za účelem obnovy kulturních památek. K zajištění úkolu, tj. přímému zohlednění změny klimatu, by bylo žádoucí silnější metodické vedení příslušných orgánů památkové péče Ministerstvem kultury.
14_3.1	1	M: 2018	Upřesnit požadavky na vymezení a ochranu systému sídelní zeleně vyplývající z právních předpisů, odborná podpora.	Plněno částečně	Vazba na adaptaci sídel. Řešeno ve vazbě na úkol 14_3.2, zejména ve spojitosti s výstupem objasňujícím vztah systému sídelní zeleně a zelené infrastruktury. Plněno částečně zpracováním metodického rámce pro podporu studií systému sídelní zeleně v rámci Operačního programu Životní prostředí, specifického cíle 4.4.

³ P – priorita úkolu

⁴ E – ekonomický, L – legislativní, M – metodický, V – vědecko-výzkumný, I – informační, S – strategicko-koncepční



Číslo úkolu	P ³	Termín ⁴ / Kontrolní termín	Popis úkolu	Hodnocení plnění	Vazba na adaptaci sídel a uspořádání krajiny (+ popis plnění)
14_4.1	1	E: průběžně / M: 2022	Zajistit finanční a metodickou podporu zakládání, rozvoje a udržitelné péče o systém sídelní zeleně v urbanizovaném prostředí vč. uplatňování přírodě blízkých přístupů a obnovy drobných vodních prvků v sídlech.	Plněno částečně	Vazba na adaptaci sídel. Plněno částečně dotační podporou v rámci Operačního programu Životní prostředí, specifického cíle 4.4 a Národního programu Životní prostředí, prioritní osy 5.
16_1.2	2	V, L: 2020	Zajistit omezení nadměrného nenávratného záboru zemědělské půdy vlivem urbanizace.	Plněno průběžně	Vazba na uspořádání krajiny. Úkol je plněn s příspěvím úkolu 16_1.5. Systémově je úkol plněn nastavením legislativy, konkrétně ustanovením § 53 odst. 5 písm. f) a § 55 odst. 4 stavebního zákona, a dále § 4 a § 5 zákona o ochraně zemědělského půdního fondu. Za účelem mj. plošné ochrany ZPF nabyla v roce 2015 účinnost novelizace zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů.
16_1.3	2	V, E: 2018	Provéřít možnosti podpory revitalizace brownfields s cílem motivovat investory k jejich využití.	Plněno průběžně	Vazba na adaptaci sídel a uspořádání krajiny. Úkol je plněn s příspěvím úkolu 16_1.6. V roce 2019 byla dokončena aktualizace Národní strategie regenerace brownfieldů, která mj. stanovila úkol, jako nepřímou aktivitu na podporu brownfields, koordinovat databázi brownfieldů spravované CzechInvestem s obsahem územně analytických podkladů. V roce 2017 byla novelizována vyhláška č. 500/2006 Sb., která nabyla účinnosti 29. 1. 2018. Obsahem novely je i nově sledovaný jev č. 4a v části A Brownfieldy. Revitalizace brownfieldů s cílem motivovat investory k jejich využití je podporovanou aktivitou MPO v rámci programu Regenerace a podnikatelské využití brownfieldů. Komplementární aktivitou je program MMR Podpora revitalizace území s podprogramem Regenerace brownfieldů pro nepodnikatelské využití. Aktivitou na obnovu kulturních památek technického či průmyslového charakteru s obtížným využitím je dotační program podporovaný Ministerstvem kultury.

Číslo úkolu	P ³	Termín ⁴ / Kontrolní termín	Popis úkolu	Hodnocení plnění	Vazba na adaptaci sídel a uspořádání krajiny (+ popis plnění)
16_1.6	2	S: 2017	Aktualizovat Národní strategii regenerace brownfieldů, v rámci ní provést kategorizaci brownfields dle specifických typů.	Splněno (2019)	Vazba na adaptaci sídel a uspořádání krajiny. Aktualizace Národní strategie regenerace brownfieldů byla dokončena v roce 2019.
17_1.4	1	L: 2018	Revidovat právní úpravu ochrany a vytváření územního systému ekologické stability (ÚSES) a ochrany významných krajinných prvků (VKP) zejména z hlediska kompetencí orgánů ochrany přírody k aktivnímu ovlivnění stavu VKP a ÚSES.	Rozpracováno	Vazba na adaptaci sídel a uspořádání krajiny. Návrh úpravy vyhlášky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, byl připraven. V navazujícím kroku bude předmětný návrh postoupen do legislativního procesu.
17_1.11	1	V: 2022	Provéřít reálné možnosti uplatnění konceptu rozvoje plošně významných území ponechaných přírodním procesům v podmínkách ČR odbornou meziresortní diskusí.	Rozpracováno	Vazba na uspořádání krajiny. Problematika je diskutována v odborných kruzích.
23_1.1	2	V, M: 2019 E: 2021	Revidovat možnosti a připravit návrh souboru finančních nástrojů (např. dotačních titulů) na výkupy silničních pomocných pozemků ve veřejném zájmu pro účely obnovy a rozvoje silniční doprovodní a funkční vegetace (s ohledem na bezpečné vzdálenosti od navrhovaných i stávajících dopravních komunikací).	Neplněno	Vazba na uspořádání krajiny.

Vydává: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, odbor územního plánování
Koordinační: Ing. Matěj Gloser, Ing. arch. Josef Morkus, Ph.D.
Rok vydání: 2021
Vydání: první
Místo vydání: Praha
Počet stran: 15

Číslo jednací: MMR-61423/2021-81

ISBN 978-80-7538-350-1 Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, online verze

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
Staroměstské náměstí 6
110 15 Praha 1
Tel.: +420 224 861 111
Fax: +420 224 861 333
www.mmr.cz